

נושא הגיליון

'לשמה בעשיית הציצית'

לְשֵׁם מִצְוֹת צִיצִית

תבנית: במסגרת סדרת הגיליונות בנושא מצות ציצית החביבה, הגיליון הקודם (מספר 313), עסק בשיעור בגד לטלית קטן באורך וברוחב, וחישב מקום הנקב והחתך. הגיליון הנוכחי (מספר 314) עוסק בדיון 'לשמה' בעשיית הציצית. מאיזה שלב בעשיית הציצית מעכב עשייה 'לשמה', ומהו השלב הנקרא 'ניפוץ'?

הגיליונות שלפנינו יעסקו בעז"ה בנושאים הבאים, מקום הנקב, צורת קשרית החוטים, ברכת 'ל' מצות ציצית', 'להתעטף בציצית', שיעור טלית קטן לברכה לקטנים, ועוד.

1. תהליך ייצור חוטי ציצית

סדר העשייה: סדר השית 'יתאר' בציציות מלאכת הצמר בזמן חז"ל ובזמננו, סדר עשייתם שלב אחרי שלב, ולאחר מכן ההלכות השייכות בכל שלב.

גזית הצמר; גוזזים את הצמר במספריים מיוחדות, או במכונת תספורת ייעודית. **כיבוס וליבון;** מכבסים את הצמר במים וחומרי כביסה חזקים להסרת לכלוך בוץ צואה צמחים וקוצים שנתפסו בצמר, וסילוק הזיעה השמנונית של הכבשים, במידת הצורך חוזרים על התהליך פעמים נוספות, בתוספת חומרי ריכוך והלבנה כמו 'פריית', עד השלמת הניקיון והסרת רוב הקוצים. **חבטת הצמר;** בכדי להכשיר את הצמר לטויה, חובטים ומנפצים את הצמר כדי לרככו, ולפורר את הלכלוכים והסיבים הקשים, ולהפריד את הסיבים הדבוקים יחד.

הפרדת הסיבים; כעת הצמר דומה לגוש של שיער, מפרידים ביד את חוטי הצמר ומסירים את התלתלים של הצמר שמסבכים את הסיבים. **סירוק הסיבים;** סורקים את הצמר במברשת ידנית עם שיני ברזל, או מכונה עם לגלגל מברשות, כדי ליישר ולהחליק את הסיבים זה לצד זה, ובכדי שיהיה עובי אחיד של הסיבים. והפרדת הסיבים העקשנים שנשארו דבוקים אחרי ההפרדה הידנית. פעולה זו גם משלימה את הוראת שאריות הקוצים. ההשלמת הסירוק עוברים פעם נוספת, לסדר את החוטים ללשונות צמר ארוכות. **טוית החוטים;** מהדקים את הצמר לפקעיות, מושכים ומגלגלים את הסיבים סביב עצמם באמצעות כלי מיוחד (פלך,

הגאון הגדול רבי חיים פנחס שיינבורג זצ"ל היה לובש עשרות ולפעמים מאות ציציות וטליתות

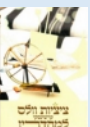
דבר העורך

ציציות וולס למהדרין

חז"ל הפליגו במצות הציצית, כמבואר בגמ' (שבת קיח:), שהאמוראים נזהרו ביותר בציצית, רבה לא זז ממקומו כאשר נפסק חוט הציצית עד שתיקנו. ובגמ' (מנחות דף מג:): שקולה מצות ציצית כנגד כל המצוות כולן, כל הזהיר בציצית זוכה ומקבל פני שכינה.

כתב הרמב"ם (הלכות ציצית פרק ג הלכה יב), לעולם יהא אדם זהיר במצות ציצית, שהרי הכתוב שקלה ותלה בה כל המצוות כולם, **שנאמר** (במדבר פק פסוק לט): **איִתָּתֶם אַתּוּ וְזִכְרָתֶם אֶת כָּל מִצְוֹת ה'.**

בין סימטאות ירושלים של מעלה, לפני כ-100 שנה, התהלך הגה"צ **רבי חיים וואלעס זצ"ל** דמות מורמת מעם, והחל לייצר ציציות בתכלית הידור, 'זה קלי ואנהו' התנאה לפניו במצוות. במירון השנים זכה ר' חיים, ש"ציציות וואלעס" הפכו לסמל של מותג ציציות למהדרין מן המהדרין, איכות הידורים וחומרות של אדם שום פשרות. כמה מצאצאי אחריו ממשיכים במורשתו, במותגים שונים של 'ציציות וולס'.

קו הייצור של 'ציציות וולס קרשינסקי למהדרין', פועל בירושלים למעלה מיובל שנים, בסיור של רבני 'הילכתא' בקו הייצור התפעלו הנוכחים מעשיית הציציות בהידורים שהנהיג הגר"ח וואלעס ובהוספת הידורים מיוחדים על פי הוראת **גדולי הוראה.**

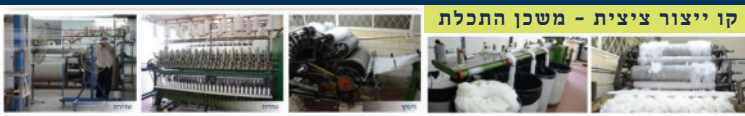
טויה ידנית בפלך פשוט, חוט חוט לבדו ללא 'כח כוח', הצמר מוחזק ביד הטווה ובעדינות מווסת בידו את עובי החוט ואחידותו, לא מניחים לפלך להמשיך להסתובב לבד, על פי הידורו של הגר"ח **יוסף שלום אלישיב זצ"ל.**

כל הפעולות נעשות על ידי בני המשפחה תלמידי חכמים שתורתם אומנותם, כל תהליך העשייה מגזיזת הצמר עד גמר העשייה, הינו באמירת 'לשם מצות ציצית' לפני כל פעולה, חבטת הצמר והוצאת הקוצים 'לשמה', כשיטת **הרמב"ם והמהר"ל** ועוד פוסקים שגם חבטת הצמר בכלל הניפוץ. כיבוס הצמר לשמה כשיטת **האבני נזר** שגם הרחיצה בכלל הניפוץ. בכל לקיחת צמר אומרים שוב 'לשם מצות ציצית', על פי הוראת הגר"ח **ניסים קרליץ זצ"ל.**

על ציציות מהדורות אלו בירכו הגר"ח **יוסף שלום אלישיב זצוק"ל** ו"ל"ק האדמו"ר מקלויזנבורג זיע"א ועוד רבים מגדולי התורה והחסידות.

המחיר מתעדכן לפי רמת הידורים, ועל המחיר היקר הם אומרים, כשם שאדם מוזיל מוהנוו כדי להדר באתרוג נאה, ואם יו"ט ראשון של סוכות חל בשבת המצווה רק דרבנן, קל וחומר יש להדר בציצית נאה שהוא בכל יום ובכל רגע קיום מצוה דאורייתא. ניתן להשיג אצל משפחת קרשינסקי רחוב סורוצקין 48 כניסה ג' ירושלים 110-5387-02.

ברכת התורה
עקיבא יוסף לוי

(הלכות ציצית סימן כג.) שבעלי הפנים באשכנז נוהגים כהר"ם ועושים ניפוץ לשמה. וכתב **ברמ"א** (סימן יא סעיף א), ויש מחמירים אפילו לנפץ לשמן, והמנהג להקל בפסוק.

המקור לשיטת הסוברים שצריך ניפוץ לשמה, פירש **בדרישה** ו**בפרישה** (סימן יא ס"ק א') ובשם **הר"ל מפראג**, הובא **בהנהגות הגר"א** (סימן יא סעיף א) ו**במשנ"ב** (סימן יא ס"ק ג), **המפוסק** (דברים פרק כב פסוק יא) לא תלבש שעטנז - גדלים תעשה לך, דרשין סמוכים משעטנז תעשה גדלים. ושעטנז דרשינן שעו (הלוק במסרק) טווי (יחד) ונוז (ארג), ושוע היינו ניפוץ, ולכן צריך ניפוץ 'לשמה' כי תעשה הולך גם על ניפוץ. ובדיעבד מעצב רק הטויה שהוא עיקר עשיית הגדילים, ואילו הניפוץ שהוא רק הסרת הפסולת אינו מעשה בגופו אינו מעצב, אבל לכתחילה יש להחמיר. מקור וניפוץ לשיטת הסוברים שצריך ניפוץ לשמה ויישוב נוסף על הקושיא מהמג', כתב **ביאור הגר"א** (סימן יא סעיף א), ששמואל סובר שכל העשית על הציצית צריכה להיות לשמה, הוא הדין ניפוץ, ונקט טויה לאפוקי משיטת רב שאפילו טויה לא מצריך לשמה.

לדעת **הגר"ש אויערבאך זצ"ל** (הליכות לשמה ציצית יט) לא צריך להחמיר בניפוץ לשמה, מכיון שהרמ"א כתב שהמנהג להקל. והעיד נכדו של הגר"ם **ניסים קרליץ זצ"ל** שלא החמיר בזה, ואף לעצמו לא קנה ניפוץ לשמה. גם הגר"ם **יעקב שפיאל קנייבסקי זצ"ל** (אחרות ובנינו חלק א ציצית טב) לא היה מפרט לבלוש ניפוץ לשמה, ונימק שכל הנהגה שלו נהפך לפסק אצל הציבור, ויחשב כפסק שצריכים ניפוץ לשמה, וכן מייצג הציציות יעשה מזה תעמולה שהסתייפלער הולך עם ציציות מהיצור שלו.

וכתב **בערך השולחן** (סעיף ד) שבדוא"ר נכון לזהר לקחת ניפוץ לשמה. ולדעת הגר"ם **משה שטרנבוך שליט"א** (תשובות והנהגות כרך א סימן כד) מצוה מן המובחר שיהיה לשמה כבר מניפוץ אך לא מעצב, וכדאי להשיג לשמה מניפוץ, ולהשקיע במצוה כפי שהיא מצוות עשה בכל רגע ורגע, שהפליגו חז"ל בשכרה, שאפליים מלאכי השרת משמשיין אותו לעתיד בזה, ואין לחשוש ללעזו לקדמונים לאבותינו שלא נהגו להחמיר בזה, כי היום יש לנו אפשרויות יותר מבעבר, והרי הרמ"א מביא שיטת המחמירים, וראוי לנהוג כן.

ולדעת **הגר"א"ל שטיינמן זצ"ל** (כאיל תערוג הלכות ציצית) ראוי להחמיר לבלוש ציצית ניפוץ לשמה, שהרי מצוות ציצית מיוחדת בכך שמקיפה את ישראל, ואנשים חסים על כספם מלהוסיף בה הדיור, וכי לא כדאי להוציא מכספם סכום כסף בכדי להרוויח הדיור במצווה נעלה זו.

4. מהו השלב הנקרא ניפוץ?

הסרת הפסולת: לדעת **המאירי** (יבמות דף ה:) ו**הדרישה** (סימן יא) 'ניפוץ' הכוונה הסרת פסולת הצמר, לדעת **הרמב"ם** (בפירוש המשנה שבת פרק ז משנה ב) זהו על ידי שחובטו במקל, ולדעת **רש"י ושא"ר הראשונים** (יבמות דף ה:) זהו על ידי סירוק במסרק. ו**בפירוש הרע"ב מברטנורא** (שבת פרק ז משנה ב) הביא את שני הפירושים.

המסתייב: וביאר הגר"ם **צבי ובר שליט"א** שהמנהג לא לחשוש לשיטת הרמב"ם שצריך גם חביטה לשמה, וכך ההוראה **בבד"צ שארית ישראל ובבד"צ של העדה החרדית**, שהכשרות על ניפוץ לשמה היינו רק משעת הסירוק, כי לפי דעת **הרמב"ם** הכוונה להכאה שאחרי הכיבוס שהיא ההכנה לאריגת הצמר שמסירים על הקוצים האחרונים, כמבואר **במשנה** (שבת פרק ז משנה ב), ולדעת **רש"י** אפשר לעשות את הפעולה הזאת בסירוק. וכן הורה **הגר"ש אלישיב זצ"ל** לגבי כיבוס שנשאר אחריו קוצים בצמר, אינו נחשב ניפוץ ולא צריך לשמה. וכן מבואר **בזקן אהרן** (חלק א סימן ב-ג).

וכן מובא **בדעת נוטה** (אות שיט) לגבי כיבוס שמתסבר שלא צריך לשמה. ומובא שם עוד (אות שיח) שהמהדר קונה ניפוץ לשמה, ובהקרה (385) הוסיף, שבכל הדורות לא הירדו בזה כיון שהניפוץ לשמה היה יקר מאוד, ואף **החזו"א** לא היה לו אפשרות להחמיר בזה. [א.ה. בעבר לפני עשרות שנים, לא היה מצוי להשיג ניפוץ לשמה, גם לחפצים (הדרר)].

כישור, כוש, גלגל טויה, מכונה), שמסובב את החוט ומושך את הצמר, עד שנוצר חוט אחד ארוך מהסבים הקצרים, שכל סיב מתחבר לאיניו הסמוכים. **שיירת החוטים;** שזורים וכופלים ומזהקים את חוט הצמר הדק עם חוט נוסף בכדי שייתחברו זה לזה ויתחזקו, (כדי שלא יפתח, יש שסוגרים את קצה החוט באמצעות קשירה / דבק מיוחד לציצית / אידוי, ויש נמנעים בלא לקשור ולהדביק מחששות הלכתיות שונות - ראה גיליון 'חוקי חיים' המוסף 226 פרשת שלח תשפ"א) **תלית החוטים;** מכניסים את החוטים לנקב בגדר. **קשירת הציצית;** קושרים את חוטי הציצית בגדר, ככל משפטו וחוקתו.

2. גדלים תעשה לך

מקור דין 'לשמה': הגמ' (סוכה דף ט. מנחת דף מב: וברש"י שם) דורשת שצריך בציצית עשיה 'לשמה' - לשם מצוות ציצית, **המפוסק** (דברים פרק כב פסוק יב) גדלים תעשה לך - לך לשם חובר. ולכן אם עשה ציצית מן הקוצין (חוטים שניתקו בשתי ותלויים בגדר ובוטלן כקוצים), ומן הגימין (ראשי חוטי הפתירה של הבגד), ומן הגרדין (מותר האריגה), פסולה לכולי עמלא, כי נתלו בבגד שלא לשמה. ואם עשאה מן הסיסין (פקעת של חוט), לרב כשרה כי נתלו בבגד 'לשמה', ולא צריך טויה לשמה שכן טויה מן העשיה. לשמואל פסולה כי צריך גם טויה לשמה. להלכה נפסק **ברמב"ם** (ציצית פרק א הלכה א) **בטור** (סימן יא), ו**בשו"ע** (סימן יא סעיף א), שמטויה ואילך צריך להיות לשמה, ואם לא נעשית הטויה לשמה פסולה.

הלכה: המצית **דברי השו"ע** (סימן יא סעיפים א, ב, סימן יד סעיף ב), ו**המשנ"ב** (סימן יא ס"ק טו, סימן יד ס"ק ו-ח), בגד הציצית ודאי שלא צריך 'לשמה', לגבי שלבי עשיית חוטי הציצית הדינים חלוקים: גזיזת הצמר, כיבוס ולביבו, לא צריך 'לשמה'. [מלבד שיטה יחידה שתבואר להלן]. ניפוץ לא צריך 'לשמה', ויש מחמירים, ולא מעצב בדיעבד. טוית החוטים חובה לעשות 'לשמה', טויה שלא לשמה פסולה, שזירה צריך לשמה, ומעצב בדיעבד, ויש מקילים בדיעבד ואין לסמוך עליהם להקל. ואם עשאו כסתמא והטווה הוא עצמו היא הטווה, יש להקל בדיעבד.

תלית החוטים כלומר ההכנסה בחור הבגד, וקשירת הציצית (בעיקר הקשר הראשון) צריך להיות 'לשמה', כדעת **רש"י תוס' והרא"ש**. ובשעת הדחק שאין לו אפשרות להשיג תלית שנתלו הציציות 'לשמה' (ומפני כניסת השבת אין לו שהות להתיר הקשר ותלתו לשמה, או שנקרעו החוטים ואם יוציאן לא יוכל לחזור ולקשור). יכול לסמוך על שיטת **הרמב"ם** שרק טויה צריך לשמה ותלית לא צריך לשמה. ומכל מקום לא יברר עליה.

פורגא: ולגבי עשיית ציצית מחוטי צמר הנקראים 'פורגא' (נקראים גם 'פורג' או 'פיתול מדומה'), שעברו לשונות הצמר בין סדרת גלגלים בשביל לנקותם ולהדק את הצמר, והחוט יוצא מהם חלק ופשוט ואינו מגולגל, ולכן הוא לא ראוי לתפירה וגם מתפרק בקל, וחלקו פוסקי זמננו האם נחשב כחלק מהניפוץ שאינו צריך להיעשות לשמה מעיקר הדין, או שנחשב כתחילת הטווה, שצריך מעיקר הדין להיות לשמה, הובא **במשנ"ב דרשו** (סימן יא ביאורים ומוספים מספר 2).

(ב) הביא שיטות הפוסקים האם נחשב כפסקי **תשובות** (סימן יא אות נעשית על ידי אדם לשמה. ומסיק ששומר נפשו ירחק מזה, אולם אין להרעיש על הפוסקים.

3. ניפוץ 'לשמה'

חומרא: לדעת **המרדכי** (סימן תתקנ) בשם **מהר"ם** יש להחמיר לעשות ניפוץ צמר הציצית 'לשמה', ותמה **הבית יוסף** (סימן יא), הרי בגמ' הוזכר לשמה רק מטויה ואילך, ומנלן להחמיר בלא ראייה בניפוץ שהוא קודם הטוויה, והפוסקים לא הזכירו חומרא זו. וכן משמע **בשו"ע** (סימן יא סעיף א), שרק מטויה ואילך צריך להיות לשמה.

מאיך **הדרכי משה** (הקצר סימן יא אות א), מביא **מהאגור**

5. גזיזה לשמה

רבי ישראל סלנטר: בספר **תולדות הגר"ם** (עמוד קג, הובא בספר גז צאנך עמוד 1) מעיד הנכד שזקנו **רבי ישראל סלנטר זצ"ל**, "דקדק לקצר זמן נשיאת הטטלי של ציצית שעליו, כי דעתו היתה שהציצית משעת גזיזתם יהיו לשמה, וקשה היה לו להשיגו וכו' וכאשר ראה שאין רוב הציבור יכולים לעמוד בזה לא דיבר עוד מזה".

בתשובות והנהגות (כרך א סימן כד, כרך ב סימן ח), מביא את מנהג הגר"ם, והעיד שכן נהוגים כמה מהדרין בירושלים עיה"ק, ותמה שלא ידע מקורו, שהרי בגמ' מצינו ר' טויה לשמה, ולכמה פוסקים גם ניפוץ שייך לטויה, אבל לא מצינו דין גזיזה לשמה, כי אין קל הגיזה עדיין שם ציצית, ודין לשמה נאמר רק בחפצא דמצוה. ורק יש מעלה וחסידות לייחד למצוה מיד כשנגנז אף לפני הטויה. ובדעת הגר"ם כ"א, לפי מה שכתב **בביאור הגר"א** סימן יא סעיף א) בדעת הסוברים שצריך ניפוץ לשמה, כיון שעשייה לשמה הולך על כך חלקי העשייה, אם כן אפשר להבין שהגר"ם סבר שהעשייה מתחילה בגזיזה וכולו צריך להיות 'לשמה'. **בדעת נוטה** (חלק ב עמוד קטב) השיב שלא מצינו שצריך לגזוז לשמה. ורק לגבי ניפוץ לשמה ביאר המהר"ל מפראג, שדורשים סמוכים משעטנז, שוע טווי ונוז.

6. דגות הידור בציציות למכירה

הידורים בשלבי העשייה: לאחר שיחות ובידורים עם מומחי כשרות **מב"ץ הגדה היהודית ושארית ישראל** ועוד, עולה שיש כמה דרגות הידור בציציות המוצעות בשוק, כל סוגי הציציות מצויים גם עם הכשר וגם בלי הכשר, ועל הקונה לשים לב לכיתוב שעל גבי האריזה.

א. **'טויה לשמה'** עשוי מחוטי 'פורגאן', על סמך שיטות הפוסקים שנחשב לשמה, וטויה לשמה חייבים מעיקר הדין. **ב. לישנות הצמר לשמה'** מלשונות הצמר ואילך, לא עשוי מחוטי 'פורגאן', אבל אינו 'ניפוץ לשמה', כדי שלא להיכנס למחלוקת **הפוסקים** בדין הפורגאן. **ג. 'ניפוץ לשמה'** מהאסירוק שאחרי הכיבוס נעשה לשמה, כדי להחמיר את המדרכי שצריך ניפוץ לשמה. **ד. גיזה חבטה וכיבוס לשמה'** לחפצים להוסיף ולהדר ומוכנים לשלם על כך הון רב, לשמה לחוש לשיטת הגר"ם **סלנטר** שגם הגיזה הוא מכלל העשייה. חבטת הצמר לפני הכיבוס לשמה, לחוש לשיטת **הרמב"ם** שניפוץ הוא משלב הוצאת הפסולת. וכיבוס הצמר לשמה, לחוש לשיטת **האבני נזר** (שו"ת או"ח סימן קע), שדייק **מהגמ'** (ב"ק שרחיצת הצמר הוא חלק ממלאכת הניפוץ).

הידורים באופן העשייה: כל הפעולות שמצריכות לשמה, טויה ניפוץ ועוד, יש כמה אופנים איך לעשותם, **א. מכונה שמלית** - אלו הציציות המצויות בשוק לא כתוב עליהם עבודת יד, ותלוי בשיטות הפוסקים בדין 'ציציות מכונה'. **ב. מכונת כח גברא** דומה למכונה חשמלית, רק שגופעלת ללא משמל באופן דיני על ידי אדם בכח גברא שמסובב גלגל, שמפעיל גלגלים אחרים כשיטת רוב הפוסקים שנחשב כחו ולא כח כחו - אלו הציציות עבודת יד המצויות בשוק בכשרויות מהדרות. [בגמ' המצוה, עוצרים לאט לאט, ובסוף עוצרים ידנית לגמרי, משל יהיה משוב לגלגל לבד, מטעם כח חוץ]. **ג. עבודת יד ממש** על ידי אדם ללא מכונה כלל, כמו בשנים קדמוניות - ניתן להשיג במחיר גבוה, במותגים מיוחדים.

7. ראשית הגז

מעלה: לגבי ציצית מראשית הגז, מביא בספר **גז צאנך** (מכתבים ה ז) בשם **האדר"ת** שיש ענין לעשות ציצית מראשית הגז. וכן השיב **כ"ק האדמו"ר האמרי אמת מגור זיע"א** שאין בראשית הגז כל קדושה, ורק מחמת כיון דאתעביד ביה חדא מצוה (ברכות לט): יש ענין למי שקיים בו את המצוה לעשות ממנו ציצית. וכן הביא **הגר"ש אלישיב זצ"ל** (הערות ברכות לט): בשם **האחרונים**, שיש ענין לעשות ציצית מראשית הגז, תשובה: יש עושים כן, אבל רק הכהן יעשה ואינו ענין למי שלא קיבלו.

בתשובות והנהגות (כרך ג סימן שמב) תמה על המנהג לעשות ציצית מראשית הגז, הרי בצמר של ראשית הגז אין שום קדושה ולא נקרא חפצא דמצוה, ומה שמצינו 'הואיל ואתעביד ביה חדא מצוה ליעבד ביה מצוה אחריתא', היינו במקיים המצוה בחפצא של מצוה, כגון לחם משנה בעירובי תבשילין, אז שייך חביבות מצוה כשמקיים בו מצוה נוספת. אבל במתנות כהונה דראשית הגז אפשר שאינו חפצא דמצוה אלא הוא כעין צדקה לכהנים, ואפילו אם נניח שלכנהן עצמו יש ענין להראות חביבותו אצלו שקיבלו תורת כהונה ולעשות ממנו ציצית, לגבי אחרים אין שום מעלה ללבוש ציצית כאלו.

הג"ר שמאי קהת הכהן גרוס שליט"א (גז צאנך עמוד 1) הביא סמך לעדיפות של ראשית הגז לציצית, על פי מה שכתב בספר **מעבר יבוק** (שפתי רננות פרק כב), לגבי כהן שקיבל שהוא של פדיון הבן ומתנות כהונה, יקנה בהם דברים של מצוה, כגון סעודות שבת יו"ט ור"ח, כי נתנו להם למשחה ולגדולה.

סיכום הגיליון:

דינים העולים

- א. **שלבי עשיית הציצית:** גזיזת הצמר, כיבוס וליבון, חבטת הצמר, הפרדת הסיבים, סירוק הסיבים, טוית החוטים, שזירת החוטים, תלית החוטים, קשירת הציצית.
- ב. **היכן מעכב 'לשמה':** בגד הציצית ודאי שלא צריך 'לשמה'. גזיזת הצמר, כיבוס וליבון, לא צריך 'לשמה'. ויש מי שהחמיר. ניפוץ (הוצאת הקוצים אחר הכיבוס והכנה לטויה, ויש אומרים בשלב מוקדם יותר) לא צריך 'לשמה', ויש מחמירים, ולא מעכב בדיעבד. טויה חובה לעשות 'לשמה', טויה שלא לשמה פסולה. שזירה צריך לשמה, ומעכב בדיעבד, ואם עשאן כסתמא והוא עצמו היה הטוהו יש להקל בדיעבד. תלית החוטים, וקשירת הציצית, צריך 'לשמה'. ובשעת הדחק כשאין לו תלית אחרת, רשאי ללבוש אפילו שנתלה ונקשר שלא לשמה, ומכל מקום לא יברך עליו.
- ג. **דרגות הידור:** א. 'טויה לשמה' עשוי מחוטי 'פורגאן' נחלקו הפוסקים האם דינו כניפוץ שאינו צריך לשמה, או כטויה שצריך לשמה. ב. 'לישנות הצמר לשמה' לא עשוי מחוטי 'פורגאן'. ג. 'ניפוץ לשמה' לחפצים להחמיר שצריך ניפוץ לשמה, ונחלקו פוסקי זמננו אם צריך להדר בזה. ד. 'גיזה חבטה וכיבוס לשמה' מצד הדין לא צריך, ונועד לחפצים להוסיף ולהדר, גיזה על פי רבי ישראל מסלנט, חבטה על פי הרמב"ם, כיבוס על פי האבני נזר.
- ד. **באופן העשייה:** א. מכונה חשמלית הציציות שלא כתוב עליהם עבודת יד, ונחלקו הפוסקים האם נחשב לשמה לעשייה של ציצית מחמת שההפעלה נעשית על ידי אדם לשמה. ב. מכונת כח גברא מופעלת ידנית על ידי אדם בכח גברא, עבודת יד המצויות בשוק בכשרויות מהדרות. ג. עבודת יד ממש על ידי אדם ללא מכונה כלל, ניתן להשיג במחיר גבוה, במותגים מיוחדים.
- ה. **ראשית הגז:** יש מהדרים לעשות ציצית מראשית הגז, הואיל ואתעביד ביה חדא מצוה של נתינה לכהן, ליעבד בה מצוה אחריתא של שכתבו שהמעלה היא רק לכהן שקיים בו מצוה להראות החביבות, ולא לאיש אחר.

משיב כהלכה

ההגרלה השבוע על 100 שקל במזומן

שאלה: מה צריך לדעת כדי לקשור את חוטי הציצית כדין?

כמה כריכות וכמה קשרים יש לעשות? האם ניתן לחשב את חצי הכריכות? לאיזה צד מסובבים את החוט? האם ניתן להטיל ציצית בליה? האם יש להדק את הקשר הראשון? האם מותר להפסיק בדיבור בעת הכריכות?

שו"ע ומש"ב (סימן יא טע"ף יד, סימן יד טע"ף ב); **דעת נוטה** (ציצית עמוד גר); **ארחות רבינו** (חלק ג עמוד קפח); **מנחת יצחק** (חלק ט סימן ח); **תשובות והנהגות** (חלק א סימן כז); **הליכות שלמה** (פרק ג כא-כג); **קונטרס פי כהן** (פרק א ואילך).

במזומן זה מופיעה שאלה שבועית בנושא הגיליון הבא, כל מי ששולח תשובה נכונה על השאלה נכנס להגרלה. ההגרלה על דעת רבני המפעל. התשובות המובחרות ישולבו במידת האפשר בגיליון הקרוב.

נא להעביר את התשובות עד יום ראשון הקרוב בערב (תשובה שתגיע אחרי יום ראשון תכנס להגרלה הבאה), בצירוף פרטי המשיב (שם, טלפון, מקום לימוד), באחת מהאפשרויות הבאות:

1. בקו 'הילכתא' טלפון 02-5377085 213 113 213
2. בעמודות 'נדרים פלוס' ו'קהילות', קופת 'הילכתא' גיליון 'עומק הפשט'
3. בחדר 'קול השלשן', ישיבת מיר ירושלים, תיבת 'הילכתא'
4. במסך מספר 1532-6507823
5. במייל 5047867@gmail.com

הזוכה בהגרלת גיליון 313 בסך 100 שקל מזומן ש. בהר"ן

ישיבת מיר ירושלים

הגיליון הוקדש

לעילוי נשמת מרת רבקה בת ר' משה ע"ה
נלב"ע י"ד כסלו תשפ"א ת.נ.צ.ב.ה.

בית הוראה הילכתא

ניצול מתוך התופת

שאלה 1: שלום רב, ירדתי בסיום ההדלקה את השביל, בתחילת גרם המדרגות כבר לא היה אפשר להתדבק, ולא היה אפשר לחזור כי מאות אנשים התקדמו לשביל, עמדתי מתחת לחלון שהוציאו ממנו ילדים, הודחק התגבר ואנשים מסביבי צעקו 'תן לי לחיות' 'אני לא יכול לנשום', אני אדם גבוה כך שהיה לי עוד אכל לחץ התגבר וגם אני לא יכולתי לנשום, מסביבי הצעקות החלו להחלש כי אנשים נפטרו, צעקתי 'שמע ישראל' כבר לא יכולתי לנשום, הרגשתי שאלו הרגעים האחרונים שלי הבטחתי כסף לצדקה, ואז התחילו לפנות מלמעלה, וכך הצלחתי לצאת. ברצתי 'הגומל' ו'שעשה לי נס' בשם ומלכות. ראינו בגיליון 'עומק הפשט' (312) דעות הפוסקים שרק ניצול בנס מעל לדרך הטבע צריך לברך 'שעשה לי נס', והשאלה שלי, האם אני צריך לברך שעשה לי נס מכאן ואילך, וכן בני ובכדי, ואם לא צריך לברך, האם מה שברכתי נחשב ברכה לבטלה?

תשובה: לדעת הג"ר **צבי ובר שליט"א**, צריך לברך 'שעשה לי נס' בלי שם ומלכות, כיון שהשואל הוא אדם גבוה מהרגיל לא ברור שזה נס גמור, וההרגשה שאלו הרגעים האחרונים יתכן שהיה בצירוף הלחץ והמתח.

שאלה 2: דקות לפני האסון הצלחתי בסיוע של כונו הצלה, לחלץ מהחדש בחור צעיר שלא הצליח לנשום, אולם הכובע של הניצול נשאר בדי, האם התפיסתי בחשבה, או לא מדין 'איש' או 'זוטו של מי'?

אשמח לקבל את חוות דעת קוראי הגיליון. בברכה, מושי רחובנרג מודיעין עילית. ניתן לשלוח תשובות עבורי באמצעות 'הילכתא'.

עדכוני הלכה

טביעת הטיטניק

בהמשך לגיליונות 'עומק הפשט' (מספר 113 213) בנושא האסונות שאירעו לאחרונה, אמר הג"ר **עקיבא משה שיינברג שליט"א** שהרבה מהשאלות בענייני פיקוח נפש שהתעוררו כעת, כבר נדונו רבות לאחר אסון טביעת ספינת הטיטניק כ"ח ניסן תרע"ב.
סקירה נפלאה על אסון הטיטניק מנקודת מבטו של העולם היהודי, מופיע בספר **קונדיטון** (רד עמודים), להג"ר **יחיאל גולדהבר שליט"א**, ושם (עמודים קכב, קפג) מפרט את הנדונים ההיילכתיים שהתעוררו בעקבות הטביעה; היתר לעגונות האסון, סדרי קדימה של הצלה ממות לחיים, כי היה רק קצת ספינות הצלה, והקדימו את הצלת הנשים והילדים, ורוב הגברים טבעו למוות במים הקפואים. וכבר אמר **שלמה המלך** (קהלת א י): 'יש דָּבָר שְׂאִימֵר אָה רָאָה חֲדָשׁ הוּא כְּבָר הָיָה לְעֹלָמִים אֲשֶׁר הָיָה מִלְּפָנָיו.

נושא הגיליון הבא:

'קשירת חוטי הציצית'

טלו חלק בזיכוי הרבים העצום, והשתתפו בהוצאות הגיליון הבא

הגיליון נועד לעזור את לב הלומדים, נא לא לסמוך על הדברים הלכה למעשה בלי לעיין במקורות

מזל טוב לאברך המופלג בתורה ויראה הר"ר **יצחק ברונר שליט"א**
לרגל הולדת הבת בשעטו"מ
יהי רצון שתזכו לרוות ממנה רוב נחת דקדושה
המאחלים בני החבורה שותים בצמא את דבריו

הילכתא

לדעת לחיות מהלכה

גיליון שבועי עומק עומק הפשט
שיעורים יומי עיון
בית הוראה טלפוני
בירורי הלכה אקטואליים
קו מידע הלכתי
חוברות הדרכה

מכון הילכתא 02-535-0-535

מענה אנושי בית הוראה מערכת הגיליון

קו מידע הלכתי

02-5377-085

5047867@gmail.com לקבלת הגיליון במייל: 02-6507823

פקס: 02-6507823

ניתן להאזין לשיעורים, הודעות, עדכונים, רישום להגרלות, ועוד...